

DOI Number: 10.30520/tjsosci.425432

**TÜRKÇE ÖĞRETİM MERKEZLERİNDE GÖREV YAPAN ÖĞRETİM
ELEMANLARININ OLUMLU SINIF İKLİMİ SAĞLAMA YETERLİKLERİNİN
İNCELENMESİ¹**

*EXAMINING THE POSITIVE CLASSROOM ATMOSPHERE PROVIDING
COMPETENCES OF INSTRUCTORS WORKING AT TURKISH TEACHING
CENTERS*

Bahadır GÜLBAHAR²

Engin EKİCİ³

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine ilişkin algıları ile anılan kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine ilişkin algılarını tespit etmektir. Tarama modelli nicel bir araştırma olan bu çalışmada, öğretim elemanlarının da öğrencilerin de öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerini gerçekleştirme sıklığına ilişkin algılarının düzeyinin çok yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Algılar arasında, öğretim elemanlarının algılarının düzeyinin öğrencilerinkinden daha yüksek olmasından kaynaklanan anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin algılarında, “cinsiyet” ve “yaş” değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılıkların olduğu belirlenmiştir. Öğretim elemanlarının algılarında ise “mesleki kıdem” değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretim Elemanı Yeterlikleri, Sınıf İklimi, Sınıf Yönetimi, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi

ABSTRACT

The objective of this study is to determine the perceptions of instructors working at Turkish education centers regarding their competences of providing a positive classroom atmosphere and the perceptions of students receiving education at the aforementioned institutions regarding the competences of instructors to provide a positive classroom atmosphere. In the study which is a screening-model quantitative one, it was concluded that instructors had very high perceptions regarding the frequency of instructors to realize their competences of providing a positive classroom atmosphere and students had very high perceptions regarding the competences of instructors to provide a positive classroom atmosphere. It was determined that there was a significant difference between the perceptions of instructors and the perceptions of students which was caused by higher perceptions of instructors than the perceptions of students. It was found that there was a statistically significant difference in the perceptions of students according to the variables of “gender” and “age”. It was also found that there was a statistically significant difference in the perceptions of instructors according to the variable of “professional seniority”.

Keywords: Competences of Instructors, Classroom Atmosphere, Classroom Management, Turkish Teaching as a Foreign Language

¹ Bu çalışma, “Türkçe Öğretim Merkezlerinde Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Olumlu Sınıf İklimi Sağlama Yeterliklerinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Dr. Öğretim Üyesi, Ahi Evran Üniversitesi, bahadiregulbahar@hotmail.com, bahadir.gulbahar@ahievran.edu.tr, 0-531-762 53 58

³ Türkçe Öğretmeni, Kırşehir Merkez Yunus Emre Ortaokulu, enginekici81@hotmail.com, 0-542-411 89

1. GİRİŞ

Alanyazında yerine “*sınıf atmosferi, sınıf ortamı, sınıf çevresi*” kavramları da kullanılan sınıf iklimi, sınıftaki davranışlara ve öğrenmeye etki eden temel faktör olarak değerlendirilmektedir. Sınıf iklimini; sınıftaki güven ortamı, demokratik ilişkilerin değeri, ilişkilerin niteliği gibi unsurlar belirler (Can, 2010). Okulu geliştirmek için sınıflarda olumlu bir iklimin nasıl oluşturulması ve devam ettirilmesi gerektiğinin bilinmesi gerekmektedir (Adelman ve Taylor, 2005). Zira okulun gelişimi, büyük ölçüde öğrenci başarısına bağlıdır; öğrenci başarısını etkileyen en önemli unsurlardan biri de öğretimin gerçekleştirildiği sınıfların iklimleridir.

Öğrenmeyi etkileyen sınıf iklimi; eğitim, okul ve hayata ilişkin bakış açısında belirleyici olabilir. Sınıftaki olumsuz iklim, öğrencilerin öğrenme süreçlerini zorlaştırabilir (Özden, 2012). Araştırmalar; sınıf ikliminin öğrencilerin öğrenme süreçlerinin dışında sorumluluk bilinçleri, davranışları, öz yeterlikleri, başarı durumları ile sosyal ve duygusal gelişimleri üzerinde de etkili olduğunu ortaya koymaktadır (Fraser, 1998; Freiberg, 1999).

Sınıf iklimi, öğrencilerin ve öğretmenin o sınıfta bulunmaktan memnun olup olmamasını tayin eden unsurdur. Bir öğrenci “*İyi ki bu sınıfın bir öğrencisiyim.*” ya da öğretmen “*İyi ki bu sınıfın öğretmeniyim.*” değerlendirmesinde bulunuyorsa bunun sınıftaki olumlu iklimden kaynaklandığı söylenebilir. Tam aksi yönde bir değerlendirme de sınıfın olumsuz bir ikliminin olduğuna işaret eder.

Sınıf iklimi, öğrenci ve öğretmen arasındaki etkileşimle, bu etkileşimin düzeyiyle ilgili bir kavramdır. Öğrenci ve öğretmen arasındaki ilişkinin niteliği, sınıf iklimini etkileyen en önemli değişkendir. Yalnızca öğrencilerle öğretmen arasındaki ilişkiler değil, öğrencilerin birbirleriyle ilişkileri de sınıf ikliminde belirleyicidir. Sınıf iklimini; sınıftaki öğrencilerin kişilik özellikleri, okula ve derslere yönelik tutum ve davranışları, ders çalışma ve dinleme alışkanlıkları, ailelerinden getirdikleri kültürel miras, öğrenciler arasındaki etkileşim, sınıfın fiziksel koşulları ve öğretmen-öğrenci etkileşimi oluşturur (Akınoğlu, 2004).

Sınıfların temel varlık amacı, öğrenme-öğretme etkinlikleridir. Öğrenme, büyük ölçüde sınıf ortamında gerçekleşir. Etkili bir sınıf yönetimi ile öğretimin kalitesi, öğrenmenin düzeyi yükseltilebilir. Sınıf yönetiminde etkililiğin en önemli boyutlarından biri de sınıflarda olumlu bir iklim meydana getirmektir.

Öğrenme-öğretme etkinliklerinden azami verim elde edebilmek için sınıfta uygun bir iklimin meydana getirilmesi gerekmektedir. Sınıf iklimi, öğrenme-öğretme etkinliklerinde verimliliği, öğrenmenin düzeyini etkileyen başlıca değişkenlerdendir. Yüksek düzeyde öğrenmenin sağlanması için sınıfta öğrencilerin kendilerini güvende, rahat ve değerli hissetmeleri gerekmektedir. Öğrencilerin böyle hissettikleri bir sınıf iklimi, olumlu bir sınıf iklimi şeklinde tanımlanabilir. Olumlu bir sınıf iklimi kendiliğinden oluşmaz; özellikle öğretmen ve öğrencilerin olumlu davranışları ile şekillenir. Olumlu bir sınıf iklimi, öğrencilerin birbirleriyle etkileşimini sağlarken aynı zamanda çalışma ve öğrenme istekleri ile performanslarını da yükseltir. Olumlu bir sınıf ikliminin olduğu sınıflarda öğrenci başarısında yükselme, okula devamsızlıklarda ve sınıflardaki sorunlu davranış sayısında azalma ile öğrencilerin okula bağlılık düzeyinde yükselme gözlemlenebilmektedir (Kohen, 2006). Anılan kazanımların elde edilmesi, hedeflerin gerçekleşmesi için yükseköğretimde de sınıfların iklimlerinin olumlu olması gerekmektedir.

Yükseköğretim sınıflarının olumlu iklime sahip olmasından da büyük ölçüde öğretim elemanları sorumludur. Üniversitelerde öğretim elemanlarının sergileyecekleri olumlu iş davranışları, eğitim-öğretim hizmetinden yararlanan öğrenciler için oldukça önemlidir (Kesen, 2016). Öğrencilerin öğretim elemanlarının olumlu iş davranışlarıyla daha çok karşılaşabileceği yer sınıflardır. Olumlu bir sınıf iklimi ile öğrenci-öğretmen / öğretim elemanı ve öğrenci-öğrenci arası ilişkiler gelişir, verimli öğrenme için gereken zemin hazırlanmış olur. Olumlu sınıf iklimine öğrenciler de davranışlarıyla etki eder ancak böyle bir iklimin meydana getirilmesinden sorumlu olan kişi öğretmen / öğretim elemanıdır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, son yıllarda önemi gittikçe artan bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimini üstlenen kurumlardan en önemlilerinin Türkçe öğretim merkezlerinin olduğu söylenebilir. Zira Türkçeyi yabancı bir dil olarak öğrenen öğrencilerin birçoğu, bu kurumlarda öğrenim görmekte, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimiyle ilgili bu kurumlarda yapılan bilimsel çalışmalar belirleyici olabilmekte, diğer kurumları etkileyebilmektedir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretildiği sınıflarda olumlu iklimin sağlanması, öğretimin başarıya, yüksek verimliliğe ulaşması açısından önemlidir. Bir başka ifadeyle Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde hedeflere ulaşılmasını, öğretimde etkililiği ve verimliliği sağlayacak önemli etmenlerden biri, sınıflarda oluşturulacak olumlu iklimdir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde başı çeken kurumlar olmalarından dolayı özellikle Türkçe öğretim merkezlerindeki sınıflarda öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterlikleri ile ilgili mevcut durumun ortaya konması daha fazla önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı, Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine ilişkin algıları ile anılan kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine ilişkin algılarını tespit etmektir. Araştırma, öğretim elemanlarının performanslarının öğrenciler tarafından değerlendirildiği bir çalışma olarak nitelendirilebilir. Zira çalışmada, öğrencilerin öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine ilişkin algıları tespit edilmiştir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Yapılan araştırmayla, Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine ilişkin algıları ile anılan kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine ilişkin algılarını tespit etmek amaçlanmıştır. Nicel olan araştırma, bu yönüyle tarama modeli bir araştırmadır. Tarama araştırmaları, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan, bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği araştırmalardır (Fraenkel ve Wallen, 2012; Karasar, 2012).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmaya katılan Türkçe öğretim merkezleri öğretim elemanlarının demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Öğretim Elemanlarının Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

	Kategoriler	f	%
Cinsiyet	Kadın	22	52,4
	Erkek	20	47,6
Medeni Durum	Evli	23	54,8
	Bekâr	19	45,2
Mezun Olduğu Fakülte	Eğitim Fak.	12	28,6
	Fen-Edebiyat Fak.	30	71,4
Yaş	29 ve Altı	13	31,0
	32 ve Üzeri	29	69,0
Mesleki Kıdem	5 Yıl ve Altı	18	42,9
	6 Yıl ve Üzeri	24	57,1
MEB’de Öğretmenlik Tecrübesi Olma Durumu	Evet	18	42,9
	Hayır	24	57,1
Sınıf Yönetimiyle İlgili Hizmet İçi Eğitim Alma Durumu	Evet	25	59,5
	Hayır	17	40,5
Toplam		42	100,0

Tablo 1’de, öğretim elemanlarının demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Öğretim elemanlarının cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde, 22 (%52,4) kadın ve 20 (%47,6) erkek öğretim elemanı olduğu görülmektedir. Öğretim elemanlarının medeni durumlarına göre dağılımları incelendiğinde, evli 23 (%54,8) ve bekâr 19 (%45,2) öğretim elemanı olduğu görülmektedir. Öğretim elemanlarının mezun oldukları fakültele göre dağılımları incelendiğinde, eğitim fakültesi mezunu 12 (%28,6) ve fen-edebiyat fakültesi mezunu 30 (%71,4) öğretim elemanı olduğu anlaşılmaktadır. Öğretim elemanlarının yaş düzeylerine göre dağılımları incelendiğinde, “29 yaş ve altı” 13 (%31,0) ve “32 yaş ve üzeri” 29 (%69,0) öğretim elemanı olduğu görülmektedir. Öğretim elemanlarının mesleki kıdemlerine göre dağılımları incelendiğinde, “5 yıl ve altı” mesleki kıdeme sahip 18 (%42,9) ve “6 yıl ve üzeri” mesleki kıdeme sahip 24 (%57,1) öğretim elemanı olduğu görülmektedir. Öğretim elemanlarının MEB’de öğretmenlik tecrübesi olup olmama durumlarına göre dağılımları incelendiğinde, öğretmenlik tecrübesi olan 18 (%42,9) ve öğretmenlik tecrübesi olmayan 24 (%57,1) öğretim elemanı olduğu görülmektedir. Öğretim elemanlarının sınıf yönetimiyle ilgili hizmet içi eğitim alıp almama durumlarına göre dağılımları incelendiğinde, hizmet içi eğitim alan 25 (%59,5) ve hizmet içi eğitim almayan 17 (%40,5) öğretim elemanı olduğu anlaşılmaktadır. Araştırmaya, toplam 42 (%100,0) öğretim elemanı katılmıştır.

Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 2’de verilmektedir.

Tablo 2. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

	Kategoriler	f	%
Cinsiyet	Kadın	123	42,4
	Erkek	167	57,6
Yaş	20 ve Altı	113	39,0
	21-23	57	19,6
	24-26	60	20,7

			27 ve Üstü	60	20,7
Öğrenim Düzeyi			Lise	147	50,7
			Üniversite	143	49,3
	Öğrenim Göreceği	Eğitim	Lisans	162	55,9
Seviyesi			Lisansüstü	128	44,1
Toplam				290	100,0

Tablo 2’de, Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde, 123 (%42,4) kadın ve 167 (%57,6) erkek öğrencinin olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yaş düzeylerine göre dağılımları incelendiğinde, “20 yaş ve altı” 113 (%39,0), “21-23 yaş” 57 (%19,6), “24-26 yaş” 60 (%20,7), “27 yaş ve üstü” 60 (%20,7) öğrenci olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin öğrenim düzeylerine göre dağılımları incelendiğinde, lise mezunu 147 (%50,7) ve üniversite mezunu 143 (%49,3) öğrenci olduğu görülmektedir. Öğrencilerin Türkiye’de hangi seviyede eğitim alacaklarına göre dağılımları incelendiğinde, lisans öğrenimi göreceği 162 (%55,9) ve lisansüstü öğrenim göreceği 128 (%44,1) öğrenci olduğu anlaşılmaktadır. Araştırmaya, toplam 290 (%100,0) öğrenci katılmıştır.

2.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama araçları olarak “Kişisel Bilgi Formları” ve “Öğretim Elemanlarının Olumlu Sınıf İklimi Sağlama Yeterlikleri Ölçeği” kullanılmıştır.

Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanlarının cinsiyetleri, medeni durumları, mezun oldukları bölüm, yaş, mesleki kıdem, Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde öğretmenlik tecrübesi olup olmama ve sınıf yönetimiyle ilgili hizmet içi eğitim alıp almama durumlarını tespit etmek için yedi maddelik kişisel bilgi formu uygulanmıştır. Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin de cinsiyet, yaş, öğrenim düzeyi ve hangi seviyede eğitim alacaklarına dair bilgileri tespit etmek için dört maddelik bir kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine ilişkin görüşlerini ve öğretim elemanlarının söz konusu alandaki yeterliklerine ilişkin kendi görüşlerini belirleyebilmek amacıyla Gülbahar (2016) tarafından geliştirilen “Öğretim Elemanlarının Olumlu Sınıf İklimi Sağlama Yeterlikleri Ölçeği” kullanılmıştır. Bu ölçek, öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerinin ölçülmesinde kullanılmak üzere geliştirilmiş, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracıdır. Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde, 5’li likert tipi denemelik ifadeler açımlayıcı faktör analizi için 221 öğretmen adayına (eğitim fakültesi öğrencisi), doğrulayıcı faktör analizi için 230 (eğitim fakültesi öğrencisi) öğretmen adayına uygulanmış ve elde edilen veriler analiz edilmiştir. Yapılan faktör analizi, ölçeğin tek faktörlü olduğunu ortaya koymuştur. Bu faktör, “olumlu sınıf iklimi sağlama yeterlikleri” olarak adlandırılmıştır. Madde-toplam korelasyonuna dayalı madde analizleri sonuçlarına göre deneme uygulamasına giren tüm maddelerin nihai ölçekte yer alabilecek nitelikte olduğu anlaşılmıştır. Ölçekte bulunan maddelerin faktör yükleri 0,63 ile 0,86 arasında ve madde toplam korelasyonlarına dayalı iç geçerlik katsayıları 0,60 ile 0,84 arasında değiştiği saptanmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayı değerinin 0,97 olduğu tespit edilmiştir. Tüm bu sonuçlar, geliştirilen “Öğretim Elemanlarının Olumlu Sınıf İklimi Sağlama Yeterlikleri Ölçeği”nin, öğretim

elemanlarının ve ölçeğin uyarlanması durumunda öğretmenlerin olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerinin ölçülmesinde kullanılabileceğini göstermektedir.

Araştırma kapsamında Türkçe öğretim merkezlerinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilere uygulamadan önce “Öğretim Elemanlarının Olumlu Sınıf İklimi Sağlama Yeterlikleri Ölçeği”nin bütün maddeleri İngilizceye çevrilmiş, Türkçe olan her maddenin altına İngilizce karşılıkları da yazılmıştır. Böylelikle maddelerin öğrenciler tarafından daha iyi anlaşılması hedeflenmiştir.

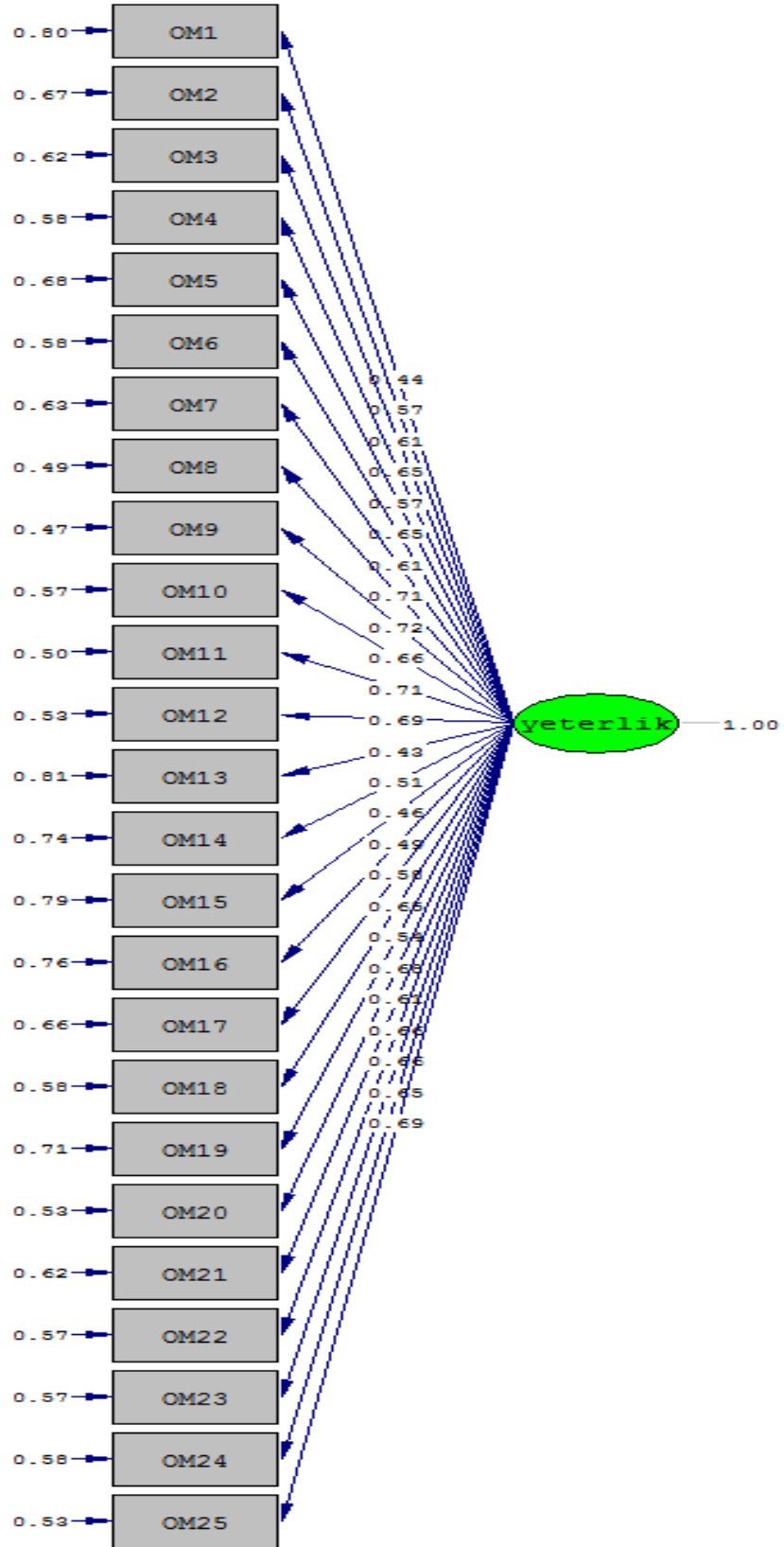
Araştırma kapsamında Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören 290 öğrenciyi uygulanan ölçeğin tanımlanan yapısının doğrulanıp doğrulanmama durumunun sınanması için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Daha önceden geliştirilmiş olan tek faktörlü 25 maddelik yapının tek faktörde toplandığı, maddelere ait t değerleri incelendiğinde bütün maddelerin tek faktör altında uyumlu olduğu görülmektedir. “Öğretim Elemanlarının Olumlu Sınıf İklimi Sağlama Yeterlikleri Ölçeği”nin tek faktörlü 25 maddelik 1. düzey tek faktörlü yapısına ait uyum indeks değerleri Tablo 3’te görülmektedir.

Tablo 3. Öğretim Elemanlarının Olumlu Sınıf İklimi Sağlama Yeterlikleri Ölçeğinin Geçerlik Çalışmasına İlişkin Türkçe Öğretim Merkezlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerden Elde Edilen Verilere Ait Uyum İndeks Değerleri

Olumlu Sınıf İklimi Sağlama Yeterlikleri Ölçeği	$\chi^2 / (sd)$	RMSEA A	SRMR R	NNFI I	CFI	NFI	GFI	AGFI
	577.28/(275)=2.10	0.062	0.066	0.97	0.98	0.95	0.90	0.87

Tablo 3’te, “Öğretim Elemanlarının Olumlu Sınıf İklimi Sağlama Yeterlikleri Ölçeği”nin Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilere uygulanması sonucu toplanan veriler kullanılarak yapılan doğrulayıcı faktör analizine dayalı uyum indeks değerleri yer almaktadır. DFA modeline ilişkin χ^2 istatistiği 2,10 değerine sahip olduğu bu ki-kare değerinin kritik değer ile karşılaştırıldığında, $2 < \chi^2 / (sd) \leq 3$ aralığında olması kabul edilebilir uyum sergilediğini göstermektedir (Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Müller, 2003). Öğrencilerden elde edilen verilere ait RMSEA ve SRMR değerleri incelendiğinde, bu değerlerin 0.08 kritik değerinden küçük olması, kabul edilebilir uyum indeksine sahip olduğunu gösterir (Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Müller, 2003). NNFI, CFI ve NFI uyum indeks değerleri incelendiğinde iyi uyum indeksine sahip olduğu görülmektedir. GFI ve AGFI değerleri incelendiğinde kabul edilebilir uyum indeksine sahip olduğu görülmektedir. Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilere uygulanan tek faktörlü 25 maddelik ölçeğe ait 1. düzey tek faktörlü DFA modeline ilişkin path diyagramı Şekil 1’de görülmektedir.

Şekil 1. Öğretim Elemanlarının Olumlu Sınıf İklimi Sağlama Yeterlikleri Ölçeğine İlişkin 1. Düzey Tek Faktörlü DFA Modeli

Chi-Square=577.28, df=275, P-value=0.00000, RMSEA=0.062

Araştırma kapsamında öğrencilere uygulanan ölçeğe ait Cronbach Alpha güvenilirlik analizi sonuçları Tablo 4’te görülmektedir.

Tablo 4. Öğretim Elemanlarının Olumlu Sınıf İklimi Sağlama Yeterlikleri Ölçeğine Ait Cronbach Alpha Güvenirlik Sonuçları

Öğretim Elemanlarının Olumlu Sınıf İklimi Sağlama Yeterlikleri Ölçeği	
Madde Sayısı	25
Cronbach α	,93

Tablo 4'e bakıldığında, Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilere uygulanan 25 maddelik tek faktörlü "Öğretim Elemanlarının Olumlu Sınıf İklimi Sağlama Yeterlikleri Ölçeği"ne ait hesaplanan Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısının 0,93 olarak hesaplandığı görülmektedir. Özdamar'a (1999) göre, Cronbach Alpha güvenirlilik değerinin 0,60-0,80 arasında olması kabul edilebilir düzeyde güvenilir olduğu, 0,80-0,90 arasında olması yüksek düzeyde güvenilir olduğu ve 0,90-1,00 arasında çok yüksek düzeyde güvenilir olduğunu ifade etmektedir. Bu bağlamda ölçeğe ait hesaplanan Cronbach Alpha değerinin çok yüksek düzeyde güvenilir olduğu görülmektedir.

Yapılan araştırmada, Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine ilişkin algıları ile Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine ilişkin algılarını tespit etmek ve karşılaştırmak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerinin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi için geliştirilen "Öğretim Elemanlarının Olumlu Sınıf İklimi Sağlama Yeterlikleri Ölçeği"ni oluşturan 25 maddenin anlamı, kapsamı değiştirilmeksizin maddelerin yalnızca özne ya da yüklemde değişiklikler yapılmış ve öğretim elemanlarının kendilerini bu 25 madde üzerinden değerlendirmeleri için ölçek öğretim elemanlarına da uygulanmıştır. Uygulama yapılan öğretim elemanı sayısı 42 olmuştur. Örneklemi oluşturan öğretim elemanı sayısının yeterli olmamasından dolayı, maddelerin doğrulanıp doğrulanmadığı doğrulayıcı faktör analizi ile test edilememiştir. Ancak tek faktörlü 25 maddelik yapının iç tutarlılığına bakılarak maddeler ile ölçeğin bütününe ne kadar tutarlı olduğu test edilmiştir. İç tutarlık katsayısı olarak Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısı analiz edilmiş ve 25 maddenin tek faktörde güvenirliliği 0,91 olarak hesaplanmıştır. Öğretim elemanlarından toplanan veriler üzerinden hesaplanan güvenirlilik katsayısının çok yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın amacına uygun olarak toplanan veriler SPSS.21 paket programına işlenmiştir. Öncelikle verilerin dağılımları incelenmiş ve uç değerler ile kayıp veri problemi gösteren 3 veri araştırmadan çıkarılmıştır. Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanlarından ve öğrenim gören öğrencilerden toplanan veri dağılımına ait puanlara ilişkin çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1 ile +1 aralığında değiştiği görülmektedir. Öğretim elemanlarından ve öğrencilerden toplanan verilerin karşılaştırılması ve demografik özelliklerine göre anlamlı farklılık analizlerine bakılmadan önce veri dağılımının parametrik veya nonparametrik olup olmadığına karar vermek için normallik ve Levene homojenlik testleri yapılmıştır. Ölçekten elde edilen öğretim elemanlarının ve öğrencilerin algılarına ait puanların normal dağılım

varsayımının sınanması için Kolmogorov-Smirnov Z testi incelenmiş $p > ,05$ 'e göre puan dağılımının normal dağıldığı yani normallik varsayımını sağladığı anlaşılmıştır.

Tablo 5. Öğretim Elemanlarından ve Öğrencilerden Elde Edilen Puan Dağılımının Normalliğine İlişkin Kolmogorov-Smirnov Z Testi Sonuçları, Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

Öğretim Elemanlarının Olumlu Sınıf İklimi Sağlama Yeterlikleri	Kolmogorov-Smirnov				
	Z	sd	Sig.	Çarpıklık	Basıklık
Öğretim Elemanı Algısı	,101	42	,200	-,647	,090
Öğrenci Algısı	,054	290	,070	-,118	-,477

* $p < ,05$

Tablo 5'te, değişkenlerin dağılımlarının normallik varsayımlarını sağlayıp sağlamadığını belirlemek için yapılan Kolmogorov-Smirnov Z testi değerleri yer almaktadır. Analizler sonucunda z istatistiğine bağlı p değerinin ,05 den büyük olduğu anlaşıldığı için bütün değişkenlerin normallik varsayımını sağladığı söylenebilir. Kolmogorov-Smirnov testi parametrik olmayan bir yöntem olup örneklem dağılımı ile birim normal dağılımını karşılaştırır ve örneklem dağılımının normal olup olmadığı hakkında hipotez testine dayalı olarak bilgi verir (Baykul ve Güzeller, 2014). Bu bağlamda normallik varsayımının sınanmasında Kolmogorov-Smirnov istatistiğine dayalı yorumları dikkate almanın dışında çarpıklık ve basıklık gibi verinin kendisini direkt olarak yansıtan istatistikleri de dikkate almak gerekir. Tablo 5'te normallik varsayımının test edilmesi için incelenen çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1 ile +1 arasında değiştiği görülmektedir. Normallik varsayımının bir ölçüsü olarak çarpıklık ve basıklık katsayılarının -1 ile +1 aralığında olmasının kabul edilebileceği ifade edilmektedir (Morgan, Leech, Gloeckner, Barrett, 2004).

Test varyanslarının homojenliği yani Levene homojenlik testine ait dağılım incelendiğinde, Levene İstatistiği $p > ,05$ 'e göre puan dağılımına ait test varyanslarının homojen dağıldığı yani homojenlik varsayımının sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeğe ait elde edilen puan dağılımlarının sürekli veri olduğu ve eşit aralıklı ölçek düzeyinde olduğu görülmektedir. İki örneklemin (grup) birbirinden bağımsız olması, bağımlı değişkenlerin aralık veya oran ölçek düzeyinde ölçülmüş olması, normallik ve homojenlik varsayımlarının sağlanması, parametrik test varsayımlarını karşılamaktadır (Köklü, Büyüköztürk ve Bökeoğlu, 2007).

Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanlarının ve öğrenim gören öğrencilerin öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine ilişkin algıları arasındaki farklılığa Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi analizi ile bakılmıştır. Öğretim elemanlarının sayısının az olmasından dolayı demografik özelliklerine göre algıları arasında anlamlı farklılıklara Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi analizinin non-parametrik karşılığı olan Mann-Whitney U Testi analizi ile bakılmıştır. Öğrencilerin demografik özelliklerinden cinsiyet, öğrenim düzeyi ve hangi seviyede eğitim aldıklarına göre algıları arasındaki farklılığa Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi analizi ile bakılmıştır. Öğrencilerin yaşlarına göre algıları arasındaki farklılığa One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) ile bakılmıştır. Öğretim elemanlarının ve öğrencilerin algılarının ne düzeyde olduğuna ise betimsel istatistikler (ortalama, standart sapma, minimum değer ve maksimum değer)

ile bakılmıştır. Ölçeğin benzer gruplarda aynı yapıyı verebileceğine ilişkin kanıt sağlamak amacıyla ölçeğin son şekli uygulanarak çapraz geçerlilik çalışması bağlamında doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini test etmek amacıyla Cronbach Alpha güvenirlik analizi yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonucu elde edilen uyum iyiliği indekslerinin değerlendirilmesi için Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Müller'in (2003) belirlediği kriterler göz önünde bulundurulmuştur. Bu kriterler Tablo 6'da görülmektedir.

Tablo 6. Model Değerlendirmeye Yönelik Öneriler

Fit Measure	Good Fit	Acceptable Fit
χ^2	$0 \leq \chi^2 \leq 2df$	$2df < \chi^2 \leq 3df$
p value	$.05 < p \leq 1.00$	$.01 \leq p \leq .05$
χ^2/df	$0 \leq \chi^2/df \leq 2$	$2 < \chi^2/df \leq 3$
<i>RMSEA</i>	$0 \leq RMSEA \leq .05$	$.05 < RMSEA \leq .08$
p value for test of close fit (<i>RMSEA</i> < .05)	$.10 < p \leq 1.00$	$.05 \leq p \leq .10$
Confidence interval (CI)	close to <i>RMSEA</i> , left boundary of CI = .00	close to <i>RMSEA</i>
<i>SRMR</i>	$0 \leq SRMR \leq .05$	$.05 < SRMR \leq .10$
<i>NFI</i>	$.95 \leq NFI \leq 1.00^a$	$.90 \leq NFI < .95$
<i>NNFI</i>	$.97 \leq NNFI \leq 1.00^b$	$.95 \leq NNFI < .97^c$
<i>CFI</i>	$.97 \leq CFI \leq 1.00$	$.95 \leq CFI < .97^c$
<i>GFI</i>	$.95 \leq GFI \leq 1.00$	$.90 \leq GFI < .95$
<i>AGFI</i>	$.90 \leq AGFI \leq 1.00$, close to <i>GFI</i>	$.85 \leq AGFI < .90$, close to <i>GFI</i>

3. BULGULAR

3.1. Birinci Alt Problem

Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanlarının ve öğrenim gören öğrencilerin öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algıları ne düzeydedir?

Tablo 7. Öğretim Elemanları ve Öğrencilerin Algılarına İlişkin Betimsel İstatistik (Ortalama, Standart Sapma, Minimum Değer ve Maksimum Değer) Sonuçları

	N	Minimum	Maximum	\bar{X} (Ortalama)	S
Öğretim Elemanı Algıları	42	85,00	128,00	112,16 (4,49)	9,99
Öğrenci Algıları	290	67,00	137,00	107,11(4,28)	14,85

Aralıklar (5-1)/5=0,80 Kriter: 1,00-1,80=Çok Düşük; 1,81-2,60=Düşük; 2,61-3,40=Orta; 3,41-4,20=Yüksek; 4,21-5,00=Çok Yüksek

Tablo 7'ye bakıldığında, Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanlarının ve öğrenim gören öğrencilerin öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi

sağlama yeterliklerine yönelik algılarının ne düzeyde olduğuna ilişkin dağılımın incelendiği görülmektedir. Öğretim elemanlarının puanlarının $\bar{X}=112,16$ ($S=9,99$) olduğu ve 4,49'luk ortalama ile algılarının çok yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin puanlarının $\bar{X}=107,11$ ($S=14,85$) olduğu ve algılarının 4,28 ortalama ile çok yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğretim elemanlarının algı düzeylerinin öğrencilerin algı düzeylerinden biraz daha yüksek olduğu görülmektedir.

3.2. İkinci Alt Problem

Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanlarının ve öğrenim gören öğrencilerin öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algıları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Tablo 8. Öğretim Elemanları ve Öğrencilerin Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları

		N	\bar{X}	S	t	sd	p
Öğretim Elemanlarının Olumlu Sınıf İklimi Sağlama Yeterliklerine Yönelik Algıları	Öğretim Elemanları	42	112,16	9,99	2,13	330	,034*
	Öğrenciler	290	107,11	14,85			

*p<,05

Tablo 8'e bakıldığında, Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanlarının ve öğrenim gören öğrencilerin öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algı düzeyleri arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. Öğretim elemanlarının algı düzeyleri ($\bar{X}=112,16$) ile öğrencilerin algı düzeyleri ($\bar{X}=107,11$) arasında $t_{(330)}=2,13$, $p=,034<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, öğretim elemanlarının algı düzeylerinin öğrencilerin algı düzeylerinden daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

3.3. Üçüncü Alt Problem

Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algıları arasında cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?

Tablo 9. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	sd	p
Öğretim Elemanlarının Olumlu Sınıf İklimi Sağlama Yeterliklerine Yönelik Algıları	Kadın	123	109,15	13,80	2,02	288	,045*
	Erkek	167	105,61	15,44			

*p<,05

Tablo 9'a bakıldığında, Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin cinsiyetlerine göre öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algı düzeyleri arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. Kadın

öğrencilerin algı düzeyleri ($\bar{X}=109,15$) ile erkek öğrencilerin algı düzeyleri ($\bar{X}=105,61$) arasında $t_{(288)}=2,02$, $p=,045<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, kadın öğrencilerin algı düzeylerinin erkek öğrencilerin algı düzeylerinden daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

3.4. Dördüncü Alt Problem

Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algıları arasında öğrenim düzeylerine göre anlamlı farklılık var mıdır?

Tablo 10. Öğrencilerin Öğrenim Düzeylerine Göre Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları

	Öğrenim Düzeyi	N	\bar{X}	S	t	sd	p
Öğretim Elemanlarının Olumlu Sınıf İklimi Sağlama Yeterliklerine Yönelik Algıları	Lise	147	105,53	15,25	-1,85	288	,066
	Üniversite	143	108,74	14,29			

* $p<,05$

Tablo 10'a bakıldığında, Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin öğrenim düzeylerine göre öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algı düzeyleri arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. Lise mezunu öğrencilerin algı düzeyleri ($\bar{X}=105,53$) ile üniversite mezunu öğrencilerin algı düzeyleri ($\bar{X}=108,74$) arasında $t_{(288)}=-1,85$, $p=,066>,05$ 'e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Anlamlı farklılık olmamasına rağmen üniversite mezunu olan Türkçe öğretim merkezinde öğrenim gören öğrencilerin algılarının lise mezunu olan öğrencilerin algılarından daha yüksek olduğu görülmektedir.

3.5. Beşinci Alt Problem

Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algıları arasında öğrenim görecekleri eğitim seviyesine göre anlamlı farklılık var mıdır?

Tablo 11. Öğrencilerin Öğrenim Görecekleri Eğitim Seviyesine Göre Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları

	Hangi Seviyede Eğitim Aldığı	N	\bar{X}	S	t	sd	p
Öğretim Elemanlarının Olumlu Sınıf İklimi Sağlama Yeterliklerine Yönelik Algıları	Lisans	162	105,70	15,24	-1,82	288	,069
	Lisansüstü	128	108,89	14,19			

* $p<,05$

Tablo 11'e bakıldığında, Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin öğrenim görecekleri eğitim seviyesine göre öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algı düzeyleri arasındaki farklılığın incelendiği

görülmektedir. Lisans eğitimi gören öğrencilerin algı düzeyleri ($\bar{X}=105,70$) ile lisansüstü eğitim gören öğrencilerin algı düzeyleri ($\bar{X}=108,89$) arasında $t_{(288)}=-1,82$, $p=,069>,05$ 'e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Anlamlı farklılık olmamasına rağmen lisans eğitimi gören Türkçe öğretim merkezinde öğrenim gören öğrencilerin algılarının lisansüstü eğitim gören öğrencilerin algılarından daha düşük olduğu görülmektedir.

3.6. Altıncı Alt Problem

Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algıları arasında yaşlarına göre anlamlı farklılık var mıdır?

Tablo 12. Öğrencilerin Yaşlarına Göre Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

	Yaş	N	\bar{X}	S	F(3-286)	p	Post Hoc (Tukey)
Öğretim Elemanlarının Olumlu Sınıf İklimi Sağlama Yeterliklerine Yönelik Algıları	20 yaş ve altı	113	105,38	15,26	4,60	,004*	1<3, 4<3
	21-23	57	107,50	14,21			
	24-26	60	112,97	12,21			
	27 yaş ve üzeri	60	104,15	15,73			

* $p<,05$

Tablo 12'ye bakıldığında, Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin yaş düzeylerine göre öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algıları arasında $F_{(3-286)}=4,60$, $p=,004<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, "24-26" yaş aralığında olan öğrencilerin algılarının ($\bar{X}=112,97$) "20 yaş ve altı" yaş aralığında olan öğrencilerin algılarından ($\bar{X}=105,38$) ve "27 yaş ve üzeri" yaş aralığında olan öğrencilerin algılarından ($\bar{X}=104,15$) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

3.7. Yedinci Alt Problem

Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algıları arasında cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?

Tablo 13. Öğretim Elemanlarının Cinsiyetlerine Göre Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Ortalama	S	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Kadın	22	113,63	10,09	23,50	517,00	176,00	,268
Erkek	20	110,53	9,86	19,30	386,00		

* $p<,05$

Tablo 13'e bakıldığında, öğretim elemanlarının cinsiyetlerine göre olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algıları arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir.

Kadın öğretim elemanlarının algı puan ortalamalarına dayalı sıra ortalamaları (23,50) ile erkek öğretim elemanlarının algı puan ortalamalarına dayalı sıra ortalamaları (19,30) arasında $U=176,00$, $p=,268>,05$ 'e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Erkek öğretim elemanlarının algıları ile kadın öğretim elemanlarının algılarının birbirine denk olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.8. Sekizinci Alt Problem

Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algıları arasında medeni durumlarına göre anlamlı farklılık var mıdır?

Tablo 14. Öğretim Elemanlarının Medeni Durumlarına Göre Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Medeni Durum	N	Ortalama	S	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Evli	23	112,83	10,38	22,35	514,00	199,00	,622
Bekâr	19	111,34	9,70	20,47	389,00		

* $p<,05$

Tablo 14'e bakıldığında, öğretim elemanlarının medeni durumlarına göre olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algıları arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. Evli öğretim elemanlarının algı puan ortalamalarına dayalı sıra ortalamaları (22,35) ile bekâr öğretim elemanlarının algı puan ortalamalarına dayalı sıra ortalamaları (20,47) arasında $U=199,00$, $p=,622>,05$ 'e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Evli öğretim elemanlarının algıları ile bekâr öğretim elemanlarının algılarının birbirine denk olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.9. Dokuzuncu Alt Problem

Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algıları arasında mezun oldukları fakülte türüne göre anlamlı farklılık var mıdır?

Tablo 15. Öğretim Elemanlarının Mezun Oldukları Fakülteye Göre Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Fakülte	N	Ortalama	S	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Eğitim	12	111,82	7,40	20,17	242,00	164,00	,656
Fen-Edebiyat	30	112,29	10,96	22,03	661,00		

* $p<,05$

Tablo 15'e bakıldığında, öğretim elemanlarının mezun oldukları fakülte türüne göre olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algıları arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. Eğitim fakültesi mezunu olan öğretim elemanlarının algı puan ortalamalarına dayalı sıra ortalamaları (20,17) ile fen-edebiyat fakültesi mezunu olan öğretim elemanlarının algı puan ortalamalarına dayalı sıra ortalamaları (22,03) arasında $U=164,00$, $p=,656>,05$ 'e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Eğitim fakültesi mezunu olan öğretim elemanlarının algıları ile fen-edebiyat fakültesi mezunu olan öğretim elemanlarının algılarının birbirine denk olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.10. Onuncu Alt Problem

Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algıları arasında yaşlarına göre anlamlı farklılık var mıdır?

Tablo 16. Öğretim Elemanlarının Yaşlarına Göre Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Yaş	N	Ortalama	S	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
29 ve Altı	13	109,20	10,91	18,23	237,00	146,00	,248
30 ve Üstü	29	113,48	9,44	22,97	666,00		

*p<,05

Tablo 16'ya bakıldığında, öğretim elemanlarının yaşlarına göre olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algıları arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. 29 ve altı yaş düzeyine sahip olan öğretim elemanlarının algı puan ortalamalarına dayalı sıra ortalamaları (18,23) ile 30 ve üstü yaş düzeyine sahip olan öğretim elemanlarının algı puan ortalamalarına dayalı sıra ortalamaları (22,97) arasında U=146,00, p=,248>,05'e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. 29 ve altı yaş düzeyine sahip olan öğretim elemanlarının algıları ile 30 ve üstü yaş düzeyine sahip olan öğretim elemanlarının algılarının birbirine denk olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.11. On Birinci Alt Problem

Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algıları arasında mesleki kıdemlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?

Tablo 17. Öğretim Elemanlarının Mesleki Kıdemlerine Göre Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Mesleki Kıdem	N	Ortalama	S	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
5 Yıl ve Altı	18	108,59	9,99	17,00	597,00	135,00	,040*
6 Yıl ve Üstü	24	114,82	9,30	24,88	306,00		

*p<,05

Tablo 17'ye bakıldığında, öğretim elemanlarının mesleki kıdemlerine göre olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algıları arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. 5 yıl ve altı mesleki kıdeme sahip olan öğretim elemanlarının algı puan ortalamalarına dayalı sıra ortalamaları (17,00) ile 6 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip olan öğretim elemanlarının algı puan ortalamalarına dayalı sıra ortalamaları (24,88) arasında U=135,00, p=,040<,05'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık 5 yıl ve altı mesleki kıdeme sahip olan öğretim elemanlarının algılarının ($\bar{X}=108,59$) 6 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip olan öğretim elemanlarının algılarından ($\bar{X}=114,82$) daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır.

3.12. On İkinci Alt Problem

Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algıları arasında MEB’de öğretmenlik tecrübesi durumlarına göre anlamlı farklılık var mıdır?

Tablo 18. Öğretim Elemanlarının MEB’de Öğretmenlik Tecrübelerine Göre Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Öğretmenlik Tecrübesi	N	Ortalama	S	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Evet	18	114,25	10,28	24,44	440,00	163,00	,178
Hayır	24	110,58	9,67	19,29	463,00		

*p<,05

Tablo 18’e bakıldığında, öğretim elemanlarının MEB’de öğretmenlik tecrübesi durumlarına göre olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algıları arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. MEB’de öğretmenlik tecrübesi olan öğretim elemanlarının algı puan ortalamalarına dayalı sıra ortalamaları (24,44) ile öğretmenlik tecrübesi olmayan öğretim elemanlarının algı puan ortalamalarına dayalı sıra ortalamaları (19,29) arasında U=163,00, p=,178>,05’e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. MEB’de öğretmenlik tecrübesi olan öğretim elemanlarının algıları ile öğretmenlik tecrübesi olmayan öğretim elemanlarının algılarının birbirine denk olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.13. On Üçüncü Alt Problem

Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algıları arasında sınıf yönetimi ile ilgili eğitim alma durumlarına göre anlamlı farklılık var mıdır?

Tablo 19. Öğretim Elemanlarının Sınıf Yönetimi İle İlgili Hizmet İçi Eğitim Alma Durumlarına Göre Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Hizmet İçi Eğitim Alma Durumu	N	Ortalama	S	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Evet	25	112,98	10,49	22,64	566,00	184,00	,465
Hayır	17	110,94	9,38	19,82	337,00		

*p<,05

Tablo 19’a bakıldığında, öğretim elemanlarının sınıf yönetimi ile ilgili eğitim alma durumlarına göre olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algıları arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. Sınıf yönetimi ile ilgili eğitim alan öğretim elemanlarının algı puan ortalamalarına dayalı sıra ortalamaları (22,64) ile sınıf yönetimi ile ilgili hizmet içi eğitim almayan öğretim elemanlarının algı puan ortalamalarına dayalı sıra ortalamaları (19,82) arasında U=184,00, p=,465>,05’e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Sınıf yönetimi ile ilgili eğitim alan öğretim elemanlarının algıları ile sınıf yönetimi ile ilgili eğitim almayan öğretim elemanlarının algılarının birbirine denk olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Tartışma ve Sonuç

Öğrenme-öğretme etkinliklerinden azami verim elde edebilmek için sınıfta uygun bir ortamın oluşturulması gerekmektedir. Sınıf iklimi, öğrenme-öğretme etkinliklerinde verimliliğin, öğrenmenin düzeyini etkileyen başlıca değişkenlerdendir. Yüksek düzeyde öğrenmenin sağlanması için sınıfta öğrencilerin kendilerini güvende, rahat ve değerli hissetmeleri gerekmektedir. Öğrencilerin böyle hissettikleri bir sınıf iklimi, olumlu bir sınıf iklimi olarak tanımlanabilir. Olumlu bir sınıf iklimi kendiliğinden oluşmaz; özellikle öğretmenin, öğretim elemanının olumlu davranışları ile şekillenir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, son yıllarda önemi gittikçe artan bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimini üstlenen kurumlardan en önemlilerinin Türkçe öğretim merkezlerinin olduğu söylenebilir. Zira Türkçeyi yabancı bir dil olarak öğrenen öğrencilerin birçoğu, bu kurumlarda öğrenim görmekte, ayrıca Türkçenin yabancı dil olarak öğretimiyle ilgili bu kurumlarda meydana gelen gelişme ve yapılan çalışmalar belirleyici olabilmekte, diğer kurumları etkileyebilmektedir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretildiği sınıflarda olumlu iklimin sağlanması, öğretimin başarıya ulaşması açısından önemlidir. Bir başka ifadeyle Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde hedeflere ulaşılmasını, öğretimde etkililiği ve verimliliği sağlayacak önemli etmenlerden biri, sınıflarda oluşturulacak olumlu iklimdir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde başı çeken kurumlar olmalarından dolayı özellikle Türkçe öğretim merkezlerindeki sınıflarda öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterlikleri ile ilgili mevcut durumun ortaya konması daha fazla önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı, Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine ilişkin algıları ile anılan kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine ilişkin algılarını tespit etmektir. Araştırma, öğretim elemanlarının performanslarının öğrenciler tarafından değerlendirildiği bir çalışma olarak nitelenebilir. Zira çalışmada, öğrencilerin öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine ilişkin algıları tespit edilmiştir. Performans değerlendirmesi çalışanın işini ne kadar başarılı yaptığını değerlendirme, kendisine geri bildirme ve bir gelişim planı oluşturma sürecidir (Barutçugil, 2002'den Akt. Dalgıç, 2010). Öğretim elemanının performans değerlendirmesi için çoklu veri kaynağı olarak öğrenci görüşleri, öğrenci başarıları, meslektaş değerlendirmesi, öğretmenlerin kendini değerlendirmesi (öz değerlendirme), yönetici görüşleri, öğretim elemanı kariyer planı ve portfolyosu kullanılabilir. Değerlendirmeyi yapacak kişi ya da grupların iş görenleri yeterli bir süre gözlemleme imkânı bulmuş olması gerekir (Dalgıç, 2010). Bu çalışmada değerlendirmeyi yapan yabancı uyruklu öğrenci grubu, öğretim elemanlarını en az altı ay boyunca gözlemleme fırsatı bulmuş öğrencilerden oluşmaktadır. Buradan hareketle öğrenci görüşlerinin mevcut durumu, olanı yansıttığı düşünülmektedir.

Hem yurt içi hem de yurt dışında öğretim elemanlarının, özelde de Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerini ele alan bir araştırmaya rastlanmamış olması, araştırma bulgularının önceki araştırma bulgularıyla ilişkilendirilmesi konusunda bir sınırlılık oluşturmaktadır.

Sınıf iklimi, öğrenci başarıları ve öğrenme düzeyini etkilemesinin yanı sıra öğretmen ve öğrenciler arasındaki ve öğrencilerin kendi aralarındaki ilişkilerin niteliğini de

belirleyen bir değişkendir. Sınıf iklimi, öğrenci ve öğretmen arasındaki etkileşimle, bu etkileşimin düzeyiyle ilgili bir kavramdır. Öğrenciler ve öğretmen arasındaki ilişkinin niteliği, sınıf iklimini etkileyen önemli bir değişkendir. Yalnızca öğrencilerle öğretmen arasındaki ilişkiler değil, öğrencilerin birbirleriyle ilişkileri de sınıf ikliminde belirleyicidir (Gülbahar, 2017). Verimli öğrenme etkinlikleri, sınıf içi iyi ilişkiler için olumlu bir sınıf iklimine ihtiyaç vardır. Olumlu bir sınıf ikliminin olduğu sınıflarda öğrenci başarısında yükselme, okula devamsızlıklarda ve sınıflardaki sorunlu davranış sayısında azalma ile öğrencilerin okula bağlılık düzeyinde yükselme gözlemlenebilmektedir (Kohen, 2006, Conroy vd., 2009). Olumlu sınıf ikliminin demokratik bir sınıf ortamı, öğrenci merkezli öğrenme, eleştirel düşünme, sorumluluk ve öz güven gibi olumlu sonuçları da vardır (Dönmez, 2011).

Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin derslerine giren öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerini yüksek düzeyde gerçekleştirdiklerine yönelik bir algıya sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu, olumlu olarak değerlendirilebilecek bir sonuçtur. Bu sonuçtan hareketle, söz konusu öğretim elemanlarının sınıflarda öğrencilerle iyi ilişkiler kurmaya ve verimli öğrenmeyi etkileyen faktörlere dikkat ettikleri söylenebilir. Araştırmadan elde edilen bu sonuç, Turan'ın (2014) ve Aydoğdu'nun (2015) araştırmalarından ayrılmaktadır. Zira Turan'ın araştırmasında öğrencilerin sınıf iklimi algılarının olumsuz olduğu, Aydoğdu'nun (2015) araştırmasında ise öğrencilerin öğretim elemanlarının sınıf yönetimi becerilerine ilişkin algılarının orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin derslerine giren öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerini yüksek düzeyde gerçekleştirdiklerine yönelik bir algıya sahip olmaları, sınıflarında da olumlu bir iklim algıladıkları şeklinde de yorumlanabilir. Araştırma bu yönüyle Açıkgöz, Özkal ve Kılıç (2003) ile Sarı'nın (2012) araştırmalarından farklıdır. Zira anılan araştırmalardan ilkinde, öğretmen adaylarının sınıf iklimine ilişkin algılarının olumsuz olduğu tespit edilmiştir. Sarı'nın (2012) yaptığı araştırmada ise öğrencilerin empatik sınıf iklimi algılarının orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretim elemanlarının da olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerini yüksek düzeyde gerçekleştirdiklerine yönelik bir algıya sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu, olumlu olarak değerlendirilebilecek bir sonuçtur. Öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine ilişkin algı düzeyinin çok yüksek olması kayda değer ve olumlu bir sonuç olarak görülebilir. Zira Schunk ve Gunn'a (1986) göre bir beceri, bir eyleme ilişkin yeterlik algısıyla o becerinin, eylemin başarı düzeyi arasında ilişki vardır. Araştırma, bu sonucuyla Durdu'nun (2015) araştırmasıyla benzerlik arz etmektedir. Anılan bu araştırmada, öğretmenlerin sınıf iklimine ilişkin algılarının "Katılıyorum" seviyesinde olduğu saptanmıştır.

Öğretim elemanlarının ve öğrencilerin öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine yönelik algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu, bu anlamlı farklılığın öğretim elemanlarının algı düzeylerinin öğrencilerin algı düzeylerinden daha yüksek olmasından kaynaklandığı saptanmıştır. Bu farklılık, öğretim elemanlarının kendilerini değerlendirmede daha sübjektif davranmaları ve kendilerine daha olumlu bakmalarından kaynaklanmış olabilir.

Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin derslerine giren öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine ilişkin algıları arasında

“cinsiyet” değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiş, bu anlamlı farklılığın kadın öğrencilerin lehine olduğu anlaşılmıştır. Bir diğer ifadeyle, cinsiyetin öğrencilerin “öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterlikleri”ne ilişkin algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yaratan bir değişken olduğu anlaşılmıştır. Araştırma, bu sonucuyla Turan’ın (2014) araştırmasından ayrılmaktadır ki bu çalışmada cinsiyetin öğrencilerin sınıf iklimine ilişkin algıları arasında anlamlı farklılık yaratmayan bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Byrne, Hattie ve Fraser’in (1986) çalışmalarında ise öğrencilerin sınıf iklimi algısıyla cinsiyet arasında önemli bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Akt. Künkül, 2008).

Öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine ilişkin algıda, kadın öğrencilerin lehine olan anlamlı farklılık, kadın öğrencilerin öğretim elemanlarıyla ilişkilerinin niteliğinden kaynaklanıyor olabilir. Kadın öğrencilerin öğretim elemanlarıyla daha iyi, olumlu ilişkiler kurdukları, bu etkenin de kadın öğrencilerin öğretim elemanlarıyla ilgili değerlendirmelerine yansıdığı düşünülebilir. Öğrenciler ve öğretmen arasındaki ilişkinin niteliği, sınıf iklimini etkileyen önemli bir değişkendir (Gülbahar, 2017). Burnett’in (2002) “Öğretmen Takdiri, Dönütü ve Öğrencilerin Sınıf İklimi Algıları” isimli araştırmasında, öğretmen-öğrenci ilişkisinin öğrencilerin sınıf iklimi algısını etkileyen önemli bir değişken olduğu, öğretmenleriyle olumlu ilişkilere sahip olduğunu belirten öğrencilerin sınıf iklimini de olumlu olarak algıladıkları belirlenmiştir.

Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin derslerine giren öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine ilişkin algıları arasında “öğrenim düzeyi” ve “devam edilecek, sonraki öğrenim düzeyi” değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Anlamlı farklılık olmamasına rağmen üniversite mezunu olan öğrencilerin algılarının lise mezunu olan öğrencilerin algılarından ve lisans eğitimi görececek öğrencilerin lisansüstü eğitim görececek öğrencilerin algılarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin derslerine giren öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterlikleriyle ilgili algıları arasında “yaş” değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu anlamlı farklılık, “24-26” yaş aralığında olan öğrencilerin algılarının “20 yaş ve altı” yaş aralığında olan öğrencilerin algılarından ve “27 yaş ve üzeri” yaş aralığında olan öğrencilerin algılarından daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Bir diğer ifadeyle yaşın, öğrencilerin “öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterlikleri”ne ilişkin algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yaratan bir değişken olduğu anlaşılmıştır. Bu sonuç, “24-26” yaş aralığında olan öğrencilerin “20 yaş ve altı”nda olan öğrenciler ile “27 yaş ve üzeri”nde olan öğrencilere göre öğretim elemanlarıyla daha iyi, olumlu ilişkiler kurmalarından, hayata daha olumlu bakmalarından ve öğrenim motivasyonlarının daha yüksek olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine ilişkin algıları arasında “cinsiyet”, “medeni durum”, “mezun olunan fakülte türü”, “yaş”, “MEB’de öğretmenlik tecrübesi durumu” ve “sınıf yönetimi ile ilgili bir eğitim alma durumu” değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmıştır. Araştırma, Durdu’nun (2015) yaptığı çalışmadan da ayrılmaktadır. Zira anılan bu çalışmada, “cinsiyet”in sınıf iklimiyle ilgili algıyı etkileyen bir değişken olduğu anlaşılmıştır.

Öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine ilişkin algıları arasında “mesleki kıdem” değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucu elde edilmiştir. Bu anlamlı farklılık “5 yıl ve altı” mesleki kıdeme sahip olan öğretim elemanlarının algılarının “6 yıl ve üstü” mesleki kıdeme sahip olan öğretim elemanlarının algılarından daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Bir diğer ifadeyle, mesleki kıdemin öğretim elemanlarının “olumlu sınıf iklimi sağlama yeterlikleri” ne ilişkin algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yaratan bir değişken olduğu anlaşılmıştır. Bu anlamlı farklılık, mesleki kıdemi görece daha yüksek olan öğretim elemanlarının algılarının mesleki kıdemi görece daha düşük olan öğretim elemanlarının algılarından daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

4.2. Öneriler

- Bu araştırmada, öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine ilişkin algılarının çok yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim elemanlarının sınıf iklimine ilişkin algılarının düzeyini daha da yükseltmek amacıyla olumlu sınıf iklimi sağlama ile ilgili eğitimler gerçekleştirilmelidir.
- Bu araştırmada, “sınıf yönetimiyle ilgili bir eğitim alma durumu” değişkeninin öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterliklerine ilişkin algılarını etkileyen bir değişken olmadığı anlaşılmıştır. Buna rağmen Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanlarının sınıf yönetimi bilgi ve becerilerinin güncellenmesini, gelişmesini sağlayacak hizmet içi eğitimler gerçekleştirilmeli; bu eğitimlerin öğretim elemanlarının sınıflarını yönetmelerine, sınıflarında olumlu bir iklim meydana getirmelerine nasıl etki ettiğini ortaya koymaya yönelik araştırmalar yapılmalıdır.
- Eğitim fakültelerinde sınıf yönetimi ders saati artırılıp bu dersin uygulamalı işlenmesi sağlanmalıdır.
- Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanlarından sınıf yönetimi dersi de dâhil olmak üzere öğretmenlik meslek bilgisi derslerini almamış olarak görevlerini yürütenler mevcuttur. Bu öğretim elemanlarının hizmet içi eğitim yoluyla öğretmenlik meslek bilgisi eğitimi almaları sağlanmalıdır. Böylece yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin verimliliği yükselecek, devletin bu alan için yapmış olduğu yatırımların değer kaybetmesinin önüne geçilecektir.

Araştırmacılar İçin Öneriler

- Mevcut sonuçları daha fazla genellemek için daha çok yabancı uyruklu öğrenci ve öğretim elemanının dâhil edildiği çalışmalar yapılmalıdır.
- Bu araştırmada, Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanlarının olumlu sınıf iklimi sağlama yeterlikleri incelenmiştir. Türkçe öğretim merkezleri sınıflarının iklimlerini etkileyen etkenlerle ilgili nitel çalışmalar ve sınıf ikliminin başka değişkenlerle ilişkisini inceleyen nicel çalışmalar yapılabilir.
- Olumlu sınıf ikliminin öğretim elemanlarının ve öğrencilerin gelişimi üzerindeki etkilerini inceleyen araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K. Ü., Özkal, N. ve Kılıç, A. G. (2003). *Öğretmen Adaylarının Sınıf Atmosferine İlişkin Algıları*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25 (25) : 1-7.
- Adelman, H. S. ve Taylor, L. (2005). Classroom Atmosphere. İçinde, S. W. Lee, P. A. Lowe ve E. Robinson (Ed.). *Encyclopedia of School Psychology*. Thousand Oaks, CA: Sage. Retrieved June 24, 2015, from <http://www.isbe.net/learningsupports/atmosphere/pdfs/clsrn-atmosphere.pdf> adresinden 24.06.2015.
- Akınoğlu, O. (2004). Sınıfta Grup Etkileşimi. İçinde, Z. Kaya (Ed.). *Sınıf Yönetimi* (111-130). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aydoğdu, A. (2015). *Öğretim Elemanlarının Sınıf Yönetimi Beceri Düzeyleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Şanlıurfa: Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Baykul, Y. ve Güzeller, C. O. (2014). *Sosyal Bilimler İçin İstatistik: SPSS Uygulamalı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Burnett, Paul C. (2002). *Teacher Praise And Feedback And Students' Perceptions of The Classroom Environment*. Educational Psychology, 22(1): 5-16.
- Can, N. (2010). *Öğretmen Liderliği*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Conroy, M. A., Sutherland, K. S., Snyder, A., Al-Hendawi, M. ve Abigail, V. (2009). *Creating A Positive Classroom Atmosphere: Teachers' Use of Effective Praise And Feedback*. Retrieved October 10, 2017, from https://www.researchgate.net/profile/Kevin_Sutherland/publication/280312067_Creating_a_positive_classroom_atmosphere_Teachers%27_use_of_effective_praise_and_feedback/links/55b1b32208aec0e5f4311bbe/Creating-a-positive-classroom-atmosphere-Teachers-use-of-effective-praise-and-feedback.pdf.
- Dalgıç, G. (2010). *Öğretim Elemanı Performans Değerlendirme Envanterleri (ÖEPDE) Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması*. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Bahar 2010, 9 (32): 92-105.
- Dönmez, B. (2011). *Sosyal Bir Sistem Olarak Sınıf ve Sınıfın İklimi*. İçinde, M. Şişman, S. Turan (Ed.), *Sınıf Yönetimi* (45-59). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Durdu, İ. (2015). *Duyusal Zekâ ve Sınıf İklimi Arasındaki İlişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Fraenkel, J., Wallen, N., ve Hyun, H. (2012). *How to Design and Evaluate Research in Education*. Columbus, OH: McGraw-Hill.
- Fraser, B. J. (1998). *Classroom Environment Instruments: Development, Validity and Applications*. Learning Environments Research, 1: 7-33.
- Freiberg, H. J. (Ed) (1999). *School Atmosphere: Measuring, Improving and Sustaining Healthy Learning Environments*. London: Falmer Press.

- Gülbahar, B. (2016). *Öğretim Elemanlarının Olumlu Sınıf İklimi Sağlama Yeterlikleri Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması*. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4 (36), 267-279.
- Gülbahar, B. (2017). *İdeal Sınıf İklimi Algı Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması*. Gürkan Kalkan (Ed.), Sosyal Bilimlerde Güncel Yaklaşımlar içinde (1-16). Mauritius: Lambert Academic Publishing.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kesen, M. (2016). *Öğretim Elemanlarının İşe Yabancılaşmasının Etik Liderlik ve Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi: Uygulamalı Bir Çalışma*. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi (Asos Journal), 22, 118-134. Retrieved November 29, 2016, from http://www.asosjournal.com/Makaleler/2076552152_1002%20Mustafa%20KESE_N.pdf
- Kohen, L. (2006). *Etkili Sınıf Yönetimi İçin Uygun Sınıf Ortamının Yaratılmasında Öğrenci ve Öğretmen Beklentileri, İstanbul'daki Üniversitelerden Bir Uygulama*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.
- Köklü, N., Büyüköztürk, Ş. ve Bökeoğlu, Ç. Ö. (2007). *Sosyal Bilimler İçin İstatistik*. Ankara: Pegem Akademi.
- Künkül, T. (2008). *Öğrencilerin Sınıf İçi Etkinliklere Katılım Düzeyleri İle Algıladıkları Sınıf Atmosferi Arasındaki İlişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Morgan, G. A., Leech, N. L., Gloeckner, G. W. ve Barrett, K. C. (2004). *SPSS For Introductory Statistics: Use and Interpretation*. Psychology Press.
- Özdamar, K. (1999). *Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Özden, Y. (2012). Sınıf İçinde Öğrenme Öğretme Ortamının Düzenlenmesi. İçinde, E. Karip (Ed.). *Sınıf Yönetimi* (39-73). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Sarı, M. (2012). *Empatik Sınıf Atmosferi ve Arkadaşlara Bağlılık Düzeyinin Lise Öğrencilerinin Okul Yaşam Kalitesine Etkisi*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 1 (1): 95-119.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H. ve Müller, H. (2003). *Evaluating The Fit of Structural Equation Models: Tests of Significance and Descriptive Goodness-of-Fit Measures*. Methods of Psychological Research Online, 8 (2): 23-74.
- Schunk, D. H. ve Gunn, T. P. (1986). *Self-Efficacy and Skill Development: Influence of Task Strategies and Attributions*. Journal of Educational Research. 79 (4): 238-244.
- Turan, G. (2014). *Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Sınıf Atmosferi Alguları İle Eleştirel Düşünmeye Karşı Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.